

HLAVA III

ÚČINNOST A PROVÁDĚNÍ RESTRUKTURALIZAČNÍHO PLÁNU

§ 39

Účinnost restrukturalizačního plánu

(1) Restrukturalizační plán, který se přímo dotýká práva kterékoliv z nesouhlasících dotčených stran, zahrnuje poskytnutí nového financování nebo snižuje počet zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu nejméně o čtvrtinu, je účinný rozhodnutím restrukturalizačního soudu o potvrzení restrukturalizačního plánu.

(2) Restrukturalizační plán neuvedený v odstavci 1 je účinný dnem jeho přijetí vůči všem dotčeným stranám.

(3) Odchylně od odstavců 1 a 2 může být v restrukturalizačním plánu stanoven pozdější okamžik účinnosti.

Z důvodové zprávy:

Účinnost restrukturalizačního plánu je podmínkou, aby restrukturalizační plán vyvolal právní účinky právních jednání v něm uvedené. Navrhované ustanovení rozlišuje, kdy nabývá účinnosti „pouhým“ přijetím po hlasování skupinami dotčených stran, a kdy se vyžaduje právní moc usnesení o potvrzení restrukturalizačního plánu vydaného restrukturalizačním soudem.

V případě univerzálního (tj. stoprocentního) konsenzu napříč všemi skupinami dotčených stran nabývá restrukturalizační plán účinnosti okamžikem přijetí. V daném ohledu toto pravidlo reflektuje nejen logiku směrnice (čl. 10 odst. 1 směrnice), ale také obecného závazkového práva, neboť se fakticky nejedná o nic jiného než o všemi účastníky přijatou vícestrannou dohodu.

V případě nedosažení univerzální shody napříč všemi skupinami dotčených stran, nebo předpokládá-li restrukturalizační plán poskytnutí nového financování (kterému tento zákon stanoví zvláštní režim v § 27), nebo u restrukturalizačních plánů předpokládajících restrukturalizační opatření ve formě hromadného propouštění, se vyžaduje potvrzení restrukturalizačním soudem. Tyto scénáře stanoví čl. 10 odst. 1 směrnice a předkladatel je do návrhu příslušného ustanovení tedy převzal bez úprav.

Restrukturalizační plán z povahy věci nezavazuje nedotčené strany. Okruh nedotčených stran definuje § 2 písm. e) jako věřitele a společníky, a to pomocí dvou kritérií. Zaprvé, práva takových věřitelů nebo společníků budou přímo dotčena restrukturalizačním plánem. Zadruhé, takovým společníkům nebo věřitelům došla písemná výzva k zahájení jednání o restrukturalizačním plánu (tj. věřitelé, kteří se na přijímání restrukturalizačního plánu nepodíleli, protože o jeho přípravě nebyli formálně vyrozuměni, se nemohou stát dotčenými stranami zavázanými z restrukturalizačního plánu, ani pokud by jejich práva byla jinak vtělena a přímo dotčena do textu plánu). To odpovídá logice čl. 15 odst. 2 směrnice, který požaduje, aby věřitelé, kteří se podle vnitrostátního práva na přijímání restrukturalizačního plánu nepodílejí, nebyli tímto plánem dotčeni (podílením se v daném smyslu rozumí nejen aktivní účast na vyjednávání, ale i vědomě pasivní přístup k celému tomuto postupu, aniž by dotčené straně podnikatel bránil se vyjednávání účastnit).

Nic z výše uvedeného pochopitelně nebrání, aby restrukturalizační plán stanovil den pozdější. Z praktických důvodů – například kvůli synchronizaci s vedením účetnictví – lze předpokládat, že tak podnikatelé opravdu učiní (např. první den následujícího kalendářního měsíce po právní moci rozhodnutí o potvrzení restrukturalizačního plánu).

K § 39

[Charakter pravidla] Právní účinky restrukturalizačního plánu vůči všem nastávají zásadně rozhodnutím restrukturalizačního soudu o potvrzení plánu dle § 98 či § 99. Právní účinky restrukturalizačního plánu vůči dotčeným stranám nastávají v případech dle odst. 2 komentovaného ustanovení, tj. v případech, kdy všechny dotčené strany (nikoliv pouze všechny třídy, jak se uvádí v důvodové zprávě) s plánem souhlasily a není plánem poskytováno financování a nesnižuje se počet zaměstnanců v rozsahu dle odst. 1. Komentované ustanovení nemůže vést k důsledkům co do účinnosti restrukturalizačního plánu uvedeným v důvodové zprávě, a to: „Navrhované ustanovení rozlišuje, kdy nabývá účinnosti ‚pouhým‘ přijetím po hlasování skupinami dotčených stran, a kdy se vyžaduje právní moc usnesení o potvrzení restrukturalizačního plánu vydaného restrukturalizačním soudem.“ Má-li mít restrukturalizační plán důvodovou zprávou zamýšlené účinky restrukturalizačního plánu, tj. vůči všem (a nikoliv pouze účinky dohody mezi jejími stranami), pak musí být schválen vždy dle § 98. Uvedené plyne již z toho, že nelze zasahovat do hmotných práv třetích stran bez jejich souhlasu. Ten sice může v odůvodněných případech být nahrazen rozhodnutím soudu, nikoliv však hlasováním věřitelů.

[Právní účinky] Rozsah právních účinků restrukturalizačního plánu vychází z jeho závazné (normativní) části dle § 14 odst. 4. a § 16. Právní účinky restrukturalizačního plánu nelze redukovat pouze na právní účinky vůči věřitelům a společníkům ani na účinky vůči dotčeným stranám ve smyslu zákonné definice. Za prvé, dle § 16 zahrnují kategorie restrukturalizačních opatření restrukturalizaci majetku, závazků a vlastního kapitálu nebo provozní změny. Všechny uvedené kategorie restrukturalizačních opatření budou, resp. mohou obsahovat dílčí právní jednání vůči dalším třetím osobám a jejich právní účinky budou odvislé od rozhodnutí restrukturalizačního soudu o potvrzení plánu dle § 98 či § 99. Uvedeným není řečeno, že se zakazuje sjednávat právní jednání „mimo“ restrukturalizační plán, která mají účinky před rozhodnutím restrukturalizačního soudu o potvrzení plánu dle § 98 či § 99.

Za druhé, definice dotčených stran vyžaduje soudní přezkum, zda skutečně všechny dotčené strany ve formálním smyslu jsou dotčenými stranami v materiálním smyslu. To jest, zda není některá ze skutečně dotčených stran opomenuta, anebo obráceně zda některá nedotčená strana v rozporu se zákonem požívá práv jako dotčená strana.

Z (nejen) uvedených důvodů se k účinnosti restrukturalizačního plánu vůči všem vyžaduje rozhodnutí restrukturalizačního soudu dle § 98.

K odst. 1

S ohledem na shora uvedené vykládáme odst. 1 tak, že restrukturalizační plán, který splňuje předpoklady uvedené odst. 1, nemá účinky ani mezi dotčenými stranami do rozhodnutí restrukturalizačního soudu o potvrzení plánu dle § 98 či § 99, ačkoliv byl plán přijat.

Výrazem „přímo dotýká práva“ je nutno rozumět změnu (ať příznivou či nepříznivou) práva, vznik práva nebo zánik práva. V každém případě se však jedná o práva hmotná. Výrazem „poskytnutí nového financování“ se dle § 27 odst. 2 rozumí jakékoli nové plnění poskytnuté podnikateli po potvrzení restrukturalizačního plánu restrukturalizačním soudem, které je v něm zahrnuto a jako nové financování výslovně označeno.

Zákon nestanoví, k jakému okamžiku vztáhnout výpočet snížení počtu zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu o jednu čtvrtinu. Rozumným se jeví okamžik

zahájení preventivní restrukturalizace. Základním pracovněprávním vztahem se rozumí pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr (§ 3 zákoníku práce).

K odst. 2

Text odst. 2 neumožňuje jednoznačně nalézt pravidlo, které je v něm obsaženo. Výrazem „restrukturalizační plán neuvedený v odstavci 1“ se jazykovým výkladem zpravidla rozumělo:

- restrukturalizační plán, který se přímo nedotýká práva kterékoliv z nesouhlasících dotčených stran, nebo
- restrukturalizační plán, který se přímo dotýká práva kterékoliv ze souhlasících dotčených stran, nebo
- restrukturalizační plán, který se přímo nedotýká práva kterékoliv ze souhlasících dotčených stran.

Ve všech případech jde však o výklad, který nemá žádný rozumný smysl. Z důvodové zprávy plyne (viz „neboť se fakticky nejedná o nic jiného než o všemi účastníky přijatou vícestrannou dohodu“), že záměrem zákonodárce bylo patrně zavést toto pravidlo: „Restrukturalizační plán, se kterým souhlasily všechny dotčené strany (a nezahrnuje poskytnutí nového financování nebo nesnižuje počet zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu nejméně o čtvrtinu) je účinný dnem jeho přijetí vůči všem dotčeným stranám.“ Takový výklad je sice proti jazyku předpisu, nicméně uplatněná teleologická redukce je namístě, protože jinak pravidlo nedává smysl, výkladem se nezasahuje do práv třetích stran a z důvodové zprávy lze dovodit úmysl zákonodárce. Odstavcem 2 se tedy rozumí takový restrukturalizační plán, se kterým souhlasily všechny dotčené strany a nezahrnuje poskytnutí nového financování nebo nesnižuje počet zaměstnanců v základním pracovněprávním vztahu nejméně o čtvrtinu. Pouze takový plán je účinný dnem jeho přijetí vůči všem dotčeným stranám (nikoliv vůči všem).

Pokud však restrukturalizační soud návrh na potvrzení restrukturalizačního plánu zamítne, není žádná z dotčených stran restrukturalizačním plánem vázána od okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí o zamítnutí návrhu na potvrzení restrukturalizačního plánu. Avšak právní povaha ujednání mezi stranami, která jsou vtělena do restrukturalizačního plánu, se v takovém případě posoudí podle pravidel pro závazky z právních jednání (tj. zejména uvedených v občanském zákoníku).

K odst. 3

Odchylně od odstavců 1 a 2 může být v restrukturalizačním plánu stanoven pozdější okamžik účinnosti nejen ohledně plánu jako celku, ale i ohledně jeho částí. Lze doporučit, aby účinnost restrukturalizačního plánu (případně dílčích právních jednání v něm obsažených) v něm byla vždy výslovně určena a aby např. řešila rovněž situaci zamítnutí návrhu na potvrzení restrukturalizačním soudem (viz výše).

Transpozice směrnice:

čl. 10 odst. 1, čl. 15 odst. 1

Související ustanovení:

§ 10, § 14 odst. 4, § 16, § 27 odst. 2, § 98, § 99

Související předpisy:

§ 3 zákoníku práce

§ 40**Pozbytí účinnosti restrukturalizačního plánu**

Restrukturalizační plán se zrušuje rozhodnutím restrukturalizačního soudu nebo zjištěním úpadku podnikatele v insolvenčním řízení. Se zrušením restrukturalizačního plánu se spojují účinky podle § 103.

Z důvodové zprávy:

Předmětné ustanovení upravuje situace, kdy dochází k pozbytí účinků restrukturalizačního plánu. Vedle zániku plánu ex lege v důsledku rozhodnutí o úpadku, jde též o výsledek rozhodování o návrhu na zrušení restrukturalizačního plánu (§ 101 až § 103). V obou případech nastávají účinky předvídané § 103, tj. určitá forma omezené restituice v předchozí stav. Důvodem vyčlenění ex lege účinků zjištěného úpadku jsou negativní dopady zmeškání preklusivních lhůt v úvodních fázích insolvenčního řízení (zejm. lhůty k přihlašování pohledávek) a ochrana dotčených stran, které v dobré víře v proveditelnost restrukturalizačního plánu a na podporu podnikatele například souhlasily s částečným nebo úplným prominutím dluhu. Protože řízení o zrušení restrukturalizačního plánu z povahy věci potrvá déle než preklusivní lhůta k přihlášení pohledávek, a protože preventivní restrukturalizace nepředstavuje univerzální způsob narovnání majetkových vztahů (z důvodu rozlišování dotčených a nedotčených stran), je třeba tuto disproporci mezi dotčenými a nedotčenými stranami co do dopadů úpadku podnikatele odstranit.

K § 40

[Rozhodnutí restrukturalizačního soudu] Ke zrušení restrukturalizačního plánu viz komentář k § 101 a § 102. K účinkům zrušení restrukturalizačního plánu viz komentář k § 103.

[Zjištění úpadku] Podle § 136 insolvenčního zákona insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí. Z jazykového výkladu komentovaného ustanovení plyne, že ke zrušení restrukturalizačního plánu v důsledku zjištění úpadku podnikatele v insolvenčním řízení dojde nabytím právní moci rozhodnutí o úpadku dle § 136 insolvenčního zákona, bylo-li osvědčeno nebo dokazováním zjištěno, že je podnikatel v úpadku (nikoliv v hrozícím úpadku).

Podle komentovaného ustanovení v návaznosti na § 103 odst. 1 platí, že právní mocí rozhodnutí o zrušení restrukturalizačního plánu pozbývají účinnosti veškeré výhody poskytnuté podnikateli, zejména výhody poskytnuté dotčenými stranami vyplývající z restrukturalizace dluhů.

Podle komentovaného ustanovení v návaznosti na § 103 odst. 2 platí, že právní mocí rozhodnutí o prohlášení úpadku pro úpadek (nikoliv hrozící úpadek) podnikatele se práva a povinnosti podnikatele a dotčených stran navracejí do původního stavu; to platí i pro věcná a jiná práva tyto pohledávky zajišťující. Zaniklá věcná práva se neobnoví, pokud by tím bylo podstatně zasaženo do práva třetí osoby nabytého v dobré víře. V rozsahu, v jakém nelze obnovit zaniklá práva zajišťující původní pohledávky, zůstávají nedotčena práva zajišťující pohledávky vzniklá na základě restrukturalizačního plánu.

Nicméně není zřejmé, v jakém rozsahu se uplatní výjimka týkající se podstatného zá-
sahu do práva třetí osoby nabytého v dobré víře.

Podle komentovaného ustanovení v návaznosti na § 103 odst. 3 platí, že dotčené strany
se nemohou domáhat uspokojení svých původních pohledávek a obnovení věcných nebo
jiných práv je zajišťujících v rozsahu, v němž již byly splněny. Věcná a jiná práva zajišťu-
jící pohledávky, které byly splněny, se neobnovují.

Ke zrušení restrukturalizačního plánu v důsledku zjištění úpadku podnikatele může
dojít i kdykoliv po skončení restrukturalizace (tj. např. i deset let poté). Omezení uvedená
v § 101 odst. 2 se neuplatní. Zrušení restrukturalizačního plánu v důsledku zjištění úpadku
podnikatele v insolvenčním řízení může být velmi nepraktické a může založit nepřehledné
právní vztahy zejména v případech, kdy ke zjištění úpadku dojde po dlouhé době od nabytí
jeho účinnosti.

Související ustanovení:

§ 101 až 103

Související předpisy:

§ 136 insolvenčního zákona

§ 41

Informace o plnění restrukturalizačního plánu

**V rozsahu a způsobem stanoveným restrukturalizačním plánem podnikatel po-
skytuje dotčeným stranám informace o plnění restrukturalizačních opatření, finanč-
ního plánu a vynaložených nákladech na preventivní restrukturalizaci. Tím nejsou
dotčeny případné informační povinnosti podnikatele vyplývající z jiných právních
předpisů nebo uzavřených smluv.**

Z důvodové zprávy:

*Z důvodu odstranění informační asymetrie a zajištění ochrany restrukturalizačním plánem dotčených
stran navrhované ustanovení zakotvuje obecnou informační povinnost podnikatele vůči dotčeným
stranám o plnění restrukturalizačního plánu. Úprava podrobností, zejména způsobu a rozsahu plnění
informační povinnosti podnikatele, tvoří nezbytnou součást restrukturalizačního plánu, které lze od-
vodit z náležitostí stanovených § 19 odst. 4 písm. f) až h).*

*Povinnost informovat o plnění restrukturalizačního plánu nijak nezasahuje do jiných informačních
povinností podnikatele vůči svým věřitelům či veřejnoprávním subjektům (zejm. finančním institucím,
které mají povinnost průběžně zjišťovat ekonomickou situaci svých klientů).*

K § 41

Ustanovení § 41 věty první je duplicitní k § 14 odst. 4 písm. g).

V rozsahu a způsobem stanoveným restrukturalizačním plánem podnikatel poskytuje
dotčeným stranám nejen informace uvedené v komentovaném ustanovení, ale veškeré in-
formace, jejichž poskytování je restrukturalizačním plánem stanoveno. Podnikatel pocho-
pitelně plní i jiné (než informační) povinnosti stanovené restrukturalizačním plánem, a to
v rozsahu a způsobem v něm uvedeným.

K finančnímu plánu viz § 9 odst. 2 písm. d).

Smlouva uzavřená mezi podnikatelem a dotčenou stranou v rámci preventivní restrukturalizace, která umožňuje dotčené straně přednostní přístup k informacím (ať co do rozsahu nebo způsobu), ve srovnání s jinými dotčenými stranami může být vnímána jako rozporná s požadavkem na rovné zacházení dotčených stran dle § 99 odst. 3 a § 32 odst. 2.

Související ustanovení:

§ 14 odst. 3 písm. g), § 9 odst. 2 písm. d), § 32, § 41, § 99